אקלים צוות | תחנת הדלק שלנו

אקלים בית ספרי מיטבי מושפע משלושה מרכיבים אשר יחד ניתן להגדירם כ:

משולש המג"ן - מרחב לדיאלוג, גבולות ומוגנות, נוכחות.

שלושת המרכיבים מתייחסים לכלל באי בית הספר - תלמידים, צוות, הורים ועוד.

הצוות החינוכי שואף לקידום התלמידים בהיבטים שונים, כגון: הישגים לימודיים, חינוך לערכים, מיומנויות חברתיות, מודעות עצמית, כישורי חיים ועוד. על המורים מוטלות משימות רבות ותפקידם כרוך בתחושת שליחות, השפעה וסיפוק, כמו גם בקונפליקטים, אתגרים והתמודדויות.

כלל באי בית הספר שואפים למוגנות, לתחושת מוגנות ולביטחון ברמת הפרט וברמת הארגון, הן בקרב התלמידים והן בקרב הצוות החינוכי, אשר עליו תלויה ועומדת כל העשייה החינוכית בבית הספר.

בשנה האחרונה התמודדו הצוותים החינוכיים עם אתגרים רבים. נדרשו לשנות דרכי הוראה ולמידה, מתן מענה רגשי וחברתי בזמן הלמידה מרחוק, האתגרים השתנו והצוותים נדרשו להתאים את המענים מתוך גמישות, יצירתיות, התחדשות ולמידה. הליך זה הביא לצמיחה ויצירתיות ולצד זה גם תחושת עומס, שחיקה ועייפות.

בסדנה שלהלן אנו מבקשים ליצור מרחב לדיאלוג, לעסוק ברווחה הנפשית של הצוות החינוכי-ולבחון מהם התנאים הנחוצים במטרה לייצר מרחב מגדל ומאפשר.

מטרות

- יצירת מרחב מוגן לדיאלוג ושייח בין חברי הצוות.
- קידום מבנים ושגרות בית-ספרים לקידום דיאלוג וקשר.
- יצירת תשתיות של שיח ושותפות חינוכית כגורם משפיע לשיפור תחושת המוגנות בקרב הצוות החינוכי.
- פיתוח כלים צוותים לייצור מרחב לדיאלוג עבור התלמידים.

הנחיות כלליות

- על מנת לאפשר שיח פתוח ומעמיק, אנו ממליצים לקיים את הסדנה בפורום של עד 25 מורים. בחדרי-מורים גדולים יותר, מומלץ לקיים את הסדנה בקבוצות.
- את הסדנה מומלץ שינחו יחד מנהל/ת ויועצ/ת ופסיכולוגית בית הספר.
- מומלץ לקיים את הסדנה בישיבה במעגל.
- הסדנה המוצעת להלן ארוכה יחסית, אפשר לחלקה לשני מפגשים ובנוסף היועצ/ת ומנהל/ת בית הספר יבחרו ע"פ מאפייני בית הספר באילו חלקים להעמיק והיכן ניתן לקצר.

מהלך הסדנה

<u>**חלק א:** משימה בזוגות- כ-15 דקות.</u>

שיתוף בחוויה משמעתית מהשנה שחלפה (אישית/מקצועית)

- בזוגות (כ10 דקות) – ספרו זה לזה חוויה משמעותית מהשנה שחלפה ולקטו מבין המילים של בין הזוג 5 מילים שהייתם שמחים להעניק לו חזרה, במתנה.

- במליאה (כ5 דקות) – המנחים שואלים את אנשי הצוות איך הרגישו במשימה ומשקפים את היכולת החשובה להקשבה אמפתית לשיקוף ולמתן תוקף.

<u>חלק ב:</u> <u>משימה ברביעייה - כ-15 דקות.</u>

שיח על אקלים הצוות:

- מהו אקלים צוות מיטיב ומקרב עבורי?
- חשיבות יצירת אקלים צוות מיטיב ומוגן
- איך נייצר אקלים צוות מיטיב, מקרב ומוגן?
- מה צריך להיות שם?
- מה נרצה לאחל לצוות שלנו לשנה הקרובה?

בסיום השיתוף חברי וחברות הקבוצה יצלמו תמונה שמשקפת את מה שעלה בשיח וישלחו את התמונה לקבוצת הווטסאפ של הצוות.

<u>למנחים</u>: הצגת התמונות במליאה

במליאה: נבקש לשתף בתמונות שצולמו, בבחירה, בחוויה, בתחושות ובתכנים.

<u>חלק ג</u>

<u>למנחים</u>: על מנת ליצור אקלים מקרב, מוגן ומיטבי יש צורך בהשקעה, אמפתיה וברגישות מצד כל אחד מאנשי הצוות. יש צורך גם בנקיטת פעולות יום יומית כדיי להחיות ולקדם את האווירה והאקלים המקרב, המאפשר והמוגן.

משימה: כל משתתף מקבל 2 פתקי ממו צבעוניים, צבעים עם מדבקות.

על פתק אחד (לדוגמה ירוק) נבקש לכתוב- <u>מה אני מבקש ולמה אני זקוק מהצוות</u> כדי להרגיש קרבה ומוגנות בצוות?

על פתק שני- (לדוגמה כחול) <u>מה אני מוכן לעשות מחר בבוקר על מנת לייצר אקלים מיטבי "בתחנת הדלק" המשותפת שלנו?</u>

את הפתקים נתלה במרחב בו מתקיימת הסדנה.

המשגה:

המנחה יחבר את הסדנא לתפיסות המקדמות אקלים צוות מתוך מודל מג"ן

מרחב לדיאלוג – מרחב בית-ספרי המאפשר שיח ויחסי קירבה בין באי בית הספר

גבולות ומוגנות – נהלים וכללים בית-ספרים, הטמעתם ואכיפתם ושמירה על מוגנות באי בית הספר.

נוכחות – נוכחות פיזית ונוכחות רגשית המבטאות מנהיגות ומשמעות.

מהי תחנת הדלק המשותפת שלנו?

בשיחה זו נבנה תמונת עתיד שרואה ב"ביחד הצוותי" משאב שמעניק כח, מוטיבציה ותמיכה. הצוות כקבוצת שייכות, כמקום להיוועצות ושיתוף וכמקור להשראה.

נרחיב את המטאפורה ונחשוב יחד מהו "הדלק" שאנו זקוקות לו ושאנו מייצרות זו עבור זו? מה זה בעצם "לתדלק" אצלנו בצוות? מה קורה לנו כשהדלק הולך ואוזל? ומה מאפשר למיכלים להתמלא במקור הכח והאנרגיה?

הארות למנחים:

- מטרת התרגיל היא להעלות לשיח משותף. נשתדל לשמוע בלב פתוח את המורים, ללא שיפוטיות, לתת מקום לקולות ולתחושות מגוונים.
- אין מטרת התרגיל לתת פתרונות מידיים למורכבות או לקושי. אחד האתגרים של המנחים בשלב זה הינו לא להיגרר ל"פינג-פונג" של שאלה-תשובה, אלא לאפשר שיח רחב ופתוח של תחושות וחוויות המורים.
- יתכן שבשלב זה יעלו גם קולות מורכבים שלא פשוט לשמוע. חשוב שהמנחים יהיו מוכנים גם להכיל התנגדויות וקולות שונים.

(מצורפות הנחיות בנספח 1)

<u>חלק ד:</u> <u>סיכום ואיסוף</u>
נבקש מכל משתתפ/ת לברך את הצוות במשפט לקראת שנת הלימודים החדשה, ברכה המתקשרת לאווירה מצמיחה בצוות, נשמע ונאסוף את הברכות.

מבנים וסדירויות:
על מנת שהחלום הגדול לבנות אקלים צוות מצמיח יתממש, עלינו לצאת עם תכנית עבודה.
מתי? כמה? מי אחראי ?מי שותף ?
עלינו לבנות תכנית שנתית לקידום "תחנת הדלק" הצוותית שלנו,

נשאל את עצמנו:

- מהם צרכי הצוות?
- אילו פעולות יקדמו את אקלים הצוות?
- היכן ומתי יתרחשו?
- מי אחראי?
- מספר מפגשים בשנה ותכנם?

להלן בנספחים מבנה לתוכנית עבודה בנושא אקלים צוות. (נספח 2)

דברי סיכום מאת המנחים

קידום אקלים מיטבי הינו אחד היעדים המרכזיים והבסיסיים בבית – הספר. לאורך השנים אנו פועלים לקידומו בתהליכים ופעולות רבות ומגוונות. במפגש היום בחרנו להתבונן ולדון יחד באקלים הצוות שלנו ולבחון מהי "תחנת הדלק" שלנו. אנו יוצאים עם סוגיות רבות למחשבה ולקידום השותפות ב"תחנת הדלק" המשותפת שלנו.
הבסיס להשגת כל יעד ולהגשמת החזון הבית-ספרי שלנו הינו אקלים מיטבי של כל באי בית-הספר ובראשם אנחנו-אנשי הצוות. נמשיך לפתח ולקדם נושא זה מתוך תפיסה שקידום רווחת הצוות, שיתופי פעולה ושייכות הינם חשובים ומשמעותיים ביותר.
אנו מזמינים אתכם לפנות לצוות האקלים /ניהול הבית ספרי לשיתוף במחשבה ו/או בחוויה בנושא, להיוועץ או להציע דרכים לקידום האקלים הצוותי.

נספח 1 – עקרונות וכללי שיח

- מטרת השיח היא שיתוף אישי בחוויות, רגשות ותפיסות.
- אין "תשובה נכונה" ו"תשובה לא נכונה", לכל משתתף עולם פנימי, חוויות, רגשות ותפיסות שונות.
- בשיח אנו משתדלים להקשיב זה לזה בלב פתוח, ללא שיפוטיות ומתוך סקרנות, גם אם דברי הדובר שונים מהמוכר והמקובל עלינו.
- אין נכנסים לדברי הדובר, אלא מקשיבים וממתינים לסיום דבריו לפני שנדבר.
- אין סותרים / חולקים על דברי הדובר, אלא משתפים בחוויה/ רגש / תפיסה שלנו, שיכולים להיות דומים, שונים או הפוכים.
- הקשבה איננה הסכמה.
- הקשבה היא אחת המתנות הגדולות ביותר שאנו יכולים להעניק זה לזה.

נספח 2– מקדמים אקלים מיטבי בצוות
כלי לבניית תכנית עבודה

מטרה:_____

תפיסות בי"ס בנושא קידום אקלים	יעדים	מיומנויות	מבנים ארגוניים	פעולות	לו"ז שנתי